

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS: CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: György Jakab M. utóda könyvkereskedése, hová a lapszemléi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések a előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adunk vissza.	PHILIAZI SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, FÜVEDE.	Nyitólírt cikkeinek soronként 40 fillérért közöltetnek. Egyes lap ára 20 fillér.	Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Közlőlap) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 3 kor. Hirdetési díjak a legelőszobában számítottak
---	--	---	--	--

Szekelyföldi nyomorúságok.

Közelebről olvastam az országgyűlési tudósítók folyamán, hogy György Gyula országos képviselő meginterpellálta a kormányt a közbirtokosságok tulajdonát képező közös erdők használatá és kezelése tárgyában és követeli, hogy miután a tulajdonosok azokat az arányosítást folytán felosztatták, kik a saját illetőségét ezen osztály révén magára tekinthetnének és birtokába vette, azt szabalon használtassa.

Kijelentem, hogy György Gyula képviselőnek régi barátja és tisztelője voltam és vagyok. Ő egyike azoknak a kevés szekelyföldi képviselőnek, kik tehetség, tanulmány és szónoki erővel megálldva, a képviselői átlagos színvonalán felül emelkednek, sőt mint katolikus ember megbotránkoztam azon, hogy a néppárt vezérterfiai nem állottak épen György Gyula választókerületét teljes kudarccsal megháborítani, éppen annak a képviselőnek választó kerületét, ki az ereélyes r. r. katolikusok státuszgyűlésén Ugron Gáborral egyetemben az önkormányzati életnek egyik legerősebb és legérdemesebb oszlopa.

Mindezen elismerésem dacára egy konkrét esetekről etekintve, általában György Gyula képviselő interpellációinak jogosultságát és időszerűségét el nem ismerhetem.

Ugy látszik, György Gyula képviselő urnak, ki már huzamos idő óta nem lakik a Szekelyföldön, hanem állandóan Budapesten tartózkodik, nincsen tudomása arról az egész szekely fűjt tökrétező üzletről, melyek a nagyterjedelmű szekelyföldi közérdek és közlegetők arányosításánál felbujtatók. Ha arról az egész nép tömeget koldusbortra juttató üzletről csak halvány ismerete lett volna, felteszem róla, kinek bírányára szekely szive van, hogy interpellációját arra a határozott követelésre irányította volna, hogy a Szekelyföldön az arányosítási és birtokrendezési törvényeknek további végrehajtása azonnal felüggesztessék, Udvarhely-, Csík-, és Háromszékmezékbe szákközögek küldésének ki, kik a helyszínen tanulmányozzák ennek az erdélyi részeknek fajtáit magyarral elennek végleges kifosztását eredményező bajok okait, hogy azok orvoslása iránt a törvényhozás sürgősen intézkedhessék.

Hisz György Gyula is velem együtt szekelyi lévén, ismeri a szekely nép eszjárását, mely különösen az „enyém és tied” kérdésben elég leleményes és ha kell erőszakos is egy a helyi viszonyoknak meg nem felelő törvény kijátszására.

Szomorú előpélda erre a regálé-váltságról megalkotott törvény végrehajtása a Szekely-

földön. Milliókra menő értékek pocsékolattak el azzal, hogy a regálé-váltság törke felosztott. A megváltást megelőzőleg a korcsnak jövedelme átlaga szekelyföldi községek szükségleteinek fedezetére fordított, kivéve a csak szörványosan előforduló földesuri korcs-majjogok jövedelmét. Ez a közvagyon el lett tékozlva, idegenek megvették és a szekely közbirtokosnak jutott abból átlag 5-10 forint, melyvel egy pár csizmát vett, ha meg nem itta; de a községi pótadók azóta 100 százalékkal emelkedtek, mert a haladás és a közigazgatás fejlődése a község polgáraitól a kiadások folytonos szaporodását kénytelenül megkövetelték.

Én már akkor is harcoltam a közvagyonnak elprédálása ellen, de a karos áramlatnak ellentámasztani lehetetlen volt. Híva a törvényhozásban is megvolt, mert habár előre látható, hogy a modern fejlődés a községektől fokozott áldozatokat fog megkövetelni, nem gondoskodott arról, hogy a regálé-váltságokéknak kamata, miként addig történt, ugy jöveire is a község szükségleteinek fedezetére fordítsassék, hanem megengedte, hogy azok felosztassanak és elprédáltassanak.

Hát mi történt a szekely katonaság tulajdonát képezett „lőbészterési lapok”-al? Hát azok is felosztattak és elpocsékolattak, mert ez is a két-ág katonaság csuládjainak közvagyon volt. Szóval, mióta alkotmányunk és szabadságunkat visszakaptuk, ez a mostani szekely nemzedék minden közvagyon, melyet őseink megkíméltek, megtartottak és megvédelmeztek, felosztatta és elprédálta és hogy a szekely nép tömegének teljes elszegényedését befejeztessék, megkezdődött, a több 100 millió értéket képviselő közérdeknek és közlegetőknek is elprédálása és elvesztése.

Lásunk csak egy pár esetet. Udvarhely megyében H. Almás nagyközség szekely népessége testi és értelmi fejlődése, rendszertete, törvénytisztelet, gazdasági berendezése és építkezés tekintetében is mostanig a törvényhozás mintaközsége volt. Ennek a tisztasági községnek van körülbelül 24.000 kat. hold területű határa, melyből mintegy 8000 kat. hold művelés alatt álló határa tagosítás alá vétetett, a tagosító mérnök megkezdte a munkát. Minthogy éves közben szokott megjönni az étvágy, elhatározottam, hogy ezzel az alkalmattal a mintegy 16.000 holdra rugó külhelyek (erdők és legelők) is arányosítassanak és a tagosító mérnök a tagosítás magas kulcsán alapján az arányosítás keresztülvitelére is megbízott. A költségekért szert csak a működő mérnök díja 39.000 forint, vagyis 78.000 koronára emelkedett. (Folyt. köv.)

— A képviselőház ülései. A november hó 12-én tartott gyűlésben a trónörökös házassága alkalmából kiadott nyilatkozat bevizsgálásáról szóló javaslat részletes tárgyalását folytatták. Ismét esemény számba ment Szilágyi Dezso nagy beszéde, melylyel egymaga az egész ülést kitöltötte. Szilágyi Dezso az alkalmattal ismét belizonnyította, hogy nagy jogtudós, a közjogi terén kiváló tekintély és kitünő szónok, a ki nemcsak pártelet és ellenfelet, hanem a mellett az érdekeséget és különleges dolgokat kereső karzatot is le tudja bilincselni. Mai nagy beszédeben a pragmatika szankcióit magyarázta és kinttette azt hogy Deak Ferencz értelmezése és a szabaddé váló új mai gondolkodása között é tárgyban semmi ellentét nincsen. Magyarázta a morganatikus házasságot a német jog, azután az uralkodóház házi törvénye szerint, továbbá értelmezte a magyar házassági jogot a királyi családval szemben s ezek alapján kimutatta a néppárt határozati javaslatának helytelenségét s ajánlja a törvényjavaslat elfogadását a miniszterelnök minden aggodalmat eloszlató módosításával. Ezután Rakovszky Istvánnak kellett volna beszélnie, de az ő kérelmére, melyhez méltányossági szempontból a miniszterelnök is hozzá járult, a ház megengedte, hogy beszédét a másnapi ülésben mondhasse el. A trónörökös nyilatkozatának bevizsgálásáról szóló vitát a november hó 13-án tartott ülésben fejezték be és a javaslatot részleteiben is elfogadták. Az ülés nagyobb részét a néppárt hivatott és rokonszenves szónokának, Rakovszky Istvánnak beszéde töltötte be, melyben a Szilágyi Dezso tegnap nagy beszédének hatását így fejezték gyöngyíteni, mely azonban beszéde kiváló élektességnek, ügyes fordulatának és érdekesége-dacára sem sikerült. Védte a néppárt határozati javaslatát és a néppártnak követelte az értelem azt a megnyugtató módosításért, melyet az igazságügyi bizottság jelentése alapján Szell Kálmán miniszterelnök adott be. Ezen ülésben felszóllalt még Szilágyi Dezso, Veszé József és a vitát Szell Kálmán miniszterelnök rekesztette be és az ellenzék szónokai által felhozott érveket meg egyszer alaposan megcsofolva, a javaslatot részleteiben is elfogadta arra ajánlotta. A mi azután megis történt. Ezután meg Molnár Béla előadó ismertette a kérények tizenegyedik sorjegyeket, mely után ezeknek tárgyalása a következő gyűlésre tettezték ki. A november 14-én tartott ülésben elfogadták a trónörökös nyilatkozatáról szóló javaslatot harmadszori olvasásban. Ezután a kérényeket adták ki a szakminisztereknek. A november hó 16-án tartott ülésben elhatározták, hogy a ház elnöke a képviselőház nevében a december hó 1-én tartandó Vörösmarty ünnepe-lyen a Vörösmarty szobrának koszorút tess-

sen. Ezután Néményi Ambrus terjesztette elő jelentését a pénzügyi bizottság nevében a jövő évi költségvetéséről. Az ülés többi idejét Szell Kálmán miniszterelnök foglalta le, a ki nem kevesebb, mint hét interpellációra válaszolt, nevezetesen az oconidiczai körjegyző ügyében, ki arról van vádolva, hogy a kataszteri ívek meghamisításával a gazdák földjét kisebbnek mutatta ki s így hetven gazda esett el választói jogától. A miniszterelnök kijelentette, hogy hamisítás nem történt, legfeljebb szabálytalanság a miután az ügy vizsgálát alatt áll, annak eredményét be kell várni. Ezt követte a bosnyák mohamedánok, a bosnyák vasutak, a helységnevek, a hivatalos lap bérleése és a mi tinek leginkább érdekelt, a csikmegyében tartott néppárti gyűlésnek ügyében adott válasz. Erről a következők közlését adjuk.

Szell Kálmán előtt rengeteg akacsomó hevert. Hét válaszában írási anyaga. Forgatta egyiket is másikat is s mind előkerült, csak az nem a mi kerestet.

— Szíves engedelmükkel előbb Endrei képviselő urnak felelek, monda a miniszterelnök, addig majd előkerül a más akta is.

— Nem lehet, nem engedjük! — türelmetlenkedett Molnár apát.

— Dehiszen egészen mindegy, melyikre felelek először, — szolt konziliáns hangon a miniszterelnök.

— Dehogy is mindegy, óriási nagy különbség! — zajongott a néppárt.

— No hát ez egy kicsinyes csupán, de ez is mutatja, hogy az urak felegása és az én nézetem közt egy egész világ van, — felelt a miniszterelnök.

— Az egész ház tapsolt és éljenzett. Eközben pedig az akta is megkerült és a miniszterelnök elmondhatta választát meg pedig a következőkben:

T. képviselőháznak! Múltóztassák megengedni hogy talán először is Endrei képviselő urnak az interpellációjára felelelek és majd azalatt megkeresem az aktát, mely a Molnár János képviselő ur interpellációjára vonatkozik. Azt hiszem, az a t. képviselő urnak is mindegy.

Molnár János: Nem mindegy! Szell Kálmán miniszterelnök: Nem mindegy? Hát tessék egy kis türelmetlen lenni, meg megtartalom. Felkiáltások balfelő: Ót pereznyi szünetet kérünk.

No hát, hogy boldoggya tegyem Molnár János képviselő urat, megtaláltam az aktát. (Derültség jobbfelől). Hogy miért nem mindegy neki, hogy én előbb egy másik interpellációra válaszoljak, azt nem tudom megörteni. Ez csak azt mutatja, hogy a mi nézetünk között egy egész világ van a különbségnek. (Zajos helyeslés és tetszés jobbfelől). Mozgas a baloldalon. Ugy van! Ugy van! jobbfelől). Nem

A „CSIKI LAPOK” TARCZÁJA.

Őszi hangok.

Caendesen susog át a didergő fák közt
 A szitáló sűrű őszi permeteg,
 Némán elhallgatom, sejtelmes hangjára
 Szememből is egyre vaszkos könny ered.

Mit sirathat az ég? Nem is kérdem, tudom,
 Bőzsa keltő tavaszt, égető nyarat,
 Zeongó daira ébredt róza arcu hajnal,
 Alá hullott lumbos hűtlen madarat.

Hát én mit siratok? Talán kérdezitek,
 Talán el vallatok egyre engemet?
 Nem titkolom, minek, miért a tagadása?
 Ha lájátok kiált csüggedt szememmel!

Síratom a tavaszt, tűnő ifjuságot,
 Fűszbe ment dalaim, mosolyt, sugarat,
 Mámorító csótot, a egy aszú róza bimbót,
 Mely árva szívemről végkép leessék!

ifj. Botár Béla.

Egy álom.

As utolsó dal elhalt a halálában vonagló berkeken, a virág szelid álmodozását meg zvarvta az őszi hervadás, a szirmok leborultak szem fedőként nagy Pán hervadt arczájára.

A fényt, a mosolygást felváltotta a szürke szétomló ködfátyol, a felhő fűrtje imbolgós komor tömegből verődött, egykor róza arcaán ott borong a méla gyász, a nagy temetés felélt voutava jajong a kőbor őszi szél.

Október van. . . .

Gyimes Kő Ceucára nem mosolyog, nem hint arany leplet a buszozó napugár. . . .

Minden megváltozott, csak egy nem, a falu barátságos képe most is a régi, az a jól eső, tova nyujtózó kép ott a felhőbe játékos bérzések ölében.

A Tatra is magda viseli még a régtőlgy bélyegét, most is olyan baragos, most is ugy átköszdik, hogy el kell hagyni az édes földet, fel kell csorélnis egy mostohával.

A buszongó komor fűrészek most is ugy sohajtoznak, mint egykoron. . . .

Minden megváltozott, csak te nem változtál meg halaszam addó kép, s te a kiadend templom harangjának szálló légye ott a hegy tetőn!

Este lett. . . .

Nőtün-nő az árnyék, mindent elűnt a néma hallgatás, csak Pán a esebb lédkről álmodó fényves susog be sejtelmes hangokon.

Elaludt minden, csókot hintett az a tarka kis pille a szendörgő arczokra.

Szegény Barna Benót sem kerülte el, még őt sem, a kit oly sokan gyűlölnék, virág hamvas szárnyával szeliden rá szállott pillára, egyszer kétszer égetően komolokon csókolta. . . .

Aztán. . . ? Aztán mi lett? Lelkét el egy szép világha, hol tavasz volt, a hol ki ma radt a téli gyász, hol csattogott a dal, ékes trillákban, futamokban venygyre kolva süntette ki a madárka szive szerelmét, nevetett a sugár, mosolygott a róza bárosnyos pongolyója.

Bevitte a beesédes erdő kellőse közepébe, ott lakott egy eszép tündér, olyan a minőt nem tud teremteni a mesék képszel világa. . . .

Szóke volt, alabástrom homlok, selem pillák alatt kifejezés telő kék szemek, vállaira leomló arany fűrtök igazodó tettek. Környezeté neves, egyszerű, lakdva flora eser meg ezer bűvös gyermekével volt ékítve.

Óde lehetete volt mint a rózsának, mint a jácsintnak, a jácsintnak. A lilium szűli költőnek gyöngyöndő harmatában moskottodott, a fűzának kacér kis esengetyűsöskéi gyöcsy gyanánt virtottak a csabányos otyátnak. Minden toléje a forrásnak nagyserűt eszjátékából alakult. An alean, olerodendron, papucs virág, gasdag pelargonálak, gyolamének, folyton szőrtőlőd eszalma virág, nyílt keblől tulipánok, berki kökörcsán, mérges ajku kakukfű, a bóbítás virágok sokféle variálója hirdető királyudjuk díszességét.

Az ifju lelke dobozdott a szűles eszményl kéjben. Reszkető kezekből eszaktított egy ágat a tűzes lilium hivaigó hadából, keblében a kis valkán hevesen müködött, oda nyujtotta azt a kis tüdőrök, mint érte lángoló aszerelmének hit symbolumát.

A vakító szépség keososen belintolt bűnke fejével, a harag virágnak kellemes csingolése mellett az ifjubo lépett, meg is eszokolta, nekí azia örök aszerelmét. . . .

Ceodás fény ömlött végig a bérzeseken, a csalagony csatogó kezdett családja boldog féskén, a vadon megnyugodva sohajlott föl a fűsümle rá lejutott legszebb hallgató nőtájára. . . .

Békét lelt a nagy harmonia!

As álom ideig. . . .

A tova iramló vonat vontatott, figyelemre intó fűtyölése el eszaktította a fonalt. . . .

Kereri csodálása, fűjő ébredés lépett a dord nyomába, a fényt felitta a komor őszi kőd. . . .

Gyűkér lett szegény Benó vágyból, as álom után is keresete a formás kis tündér, most is kereri lelke kő imádatával, de fényleg meg is van, az azt mondják ott van fényes bérzákban, hol a Tatra bucsuank.

ifj. Botár Béla.

tehetek róla, ha a t. képviselő ur mindenben és mindig keres valamit ott, ahol semmi sincs (Derültség jobbfelől); és hogy akkor én énytelen vagyok ilyenfelől. (Helyeslés jobbfelől).

Azt kérdési tölem a t. képviselő ur — és nagyon nielni fogok, mert oly titrelmetlen a képviselő ur a válaszára — (olvasza):

1. Van-e tudomás a helygymnázium urának arról, hogy Csik-Tusnádon f. hó 20-án déli háromnegyed 12 órakor, noha folyó hó 21-ére a néppárti gyűlés helygymnáziumra engedélyezte volna a községi előjárás megítés azt doboltatta ki, hogy azon a népgyűlésen megjelenni tilos, mert azt a csik-szentmártoni szolgabíró nem engedélyezte?

2. Továbbá van-e tudomás, hogy ugyanazon napon, vagyis f. hó 20-ának déltáján Csik-Tusnádon Bartalis Ágoston csik-szentmártoni fősolgabíró a jelzett népgyűlés rendezőségének azon kérelmét, hogy a változtatást tartalmazó dobolás elenyosulásiára doboltassa ki, hogy igenis meg lesz tartva a népgyűlés, megtagadta?

3. Nem különben van-e tudomás, hogy ugyanaz a fősolgabíró, épp a gyűlés napján, vagyis f. hó 31-ére az egész Tusnádon, vagyis minden házból egy-egy egyént kirendelt az erdőre, egy két hét előtt eltűnt erdőőr keresésére?

4. Tudja-e azt is, hogy ugyanazon napon Csik-Szentmártonban fél háromkor a néppárti népgyűlést egy 18 tagból álló részeg szuhanc-csoport a községi bíró vezérével alatt megzavarta, a nélkül, hogy azt a kirendelt hatóságokból közeg: Zakariás Lukács, csik-szentmártoni szolgabíró megakadályozta, illetőleg a zavarközt eltávolította volna?

5. Belátja-e mindebből azt, hogy egyenesen a hatóság volt, mind Csik-Tusnádon, mind Csik-Szentmártonban az oka annak, hogy alkalomnyojainak legsarkalataubbjait, a megnevezett helyeken a polgárság nagy számmal nem gyakorolhatta?

6. Szándékos-e mindezt vizsgálat tárgyává tenni és erélyesen megtorolni?

Hát, t. képviselő ur, én igenis a t. képviselő urnak ezen interpellációja folytán, de a nélkül is, ha nem interpellált volna, azon birálpoti tudósítások folytán is, melyek az újabb lefolyt jelentésekről hírt adtak, köztélesemnek ismertem a dolgotról magamnak jelentést tenni. A jelentés, melytől én a kezemből van s a mely engem a tényállásról hivatalosan értesít, egy tisztviselőtől származik, a ki az ügyben minden is közvetlenül érdekelve, tulajdonik Csikvármegye alispánjától, a ki 18 esztendő óta viseli e hivatalát, köztélesemnek örend meggyőződés, én halmozva a megye részéről bizalmi nyilatkozatokkal és elismeréssel, a ki ezen jelentésében nagyon keservesen panaszkodik, hogy a t. képviselő ur részéről milyen jogtalan és érdekes megátalásoknak volt kitéve, de a ki mind e mellett ezekre nem térveszkedik ki; azt gondolom, hogy ennek a tisztviselőnek, a ki nem volt közvetlen részese azoknak a hatósági intézkedéseknek, a jelentése hízelt érdeml. (Helyeslés jobbfelől). Hát ezen jelentésből az tűnik ki, hogy azok a dolgok, a melyekről a t. képviselő ur azt kérdi, van-e rólok tudomásom, az alispánnak tudomása szerint és így most már az én tudomásom szerint is — és majd tessék a t. háznak azt megbírálania — (Halljuk! Halljuk!) a jobb és baloldalon), nem egészen úgy történtek, mint a hogy abban az interpellációban benne van. (Derültség és mozgás. Halljuk! Halljuk!) Vannak bizonyos nuance-ok, de méltóztatnak tudni, a nuance-ok a tények előadásánál nagyon fontosak. Eszembe jut egy anekdota (Halljuk! Halljuk!), most jut eszembe és így elmondom. Olvaszország egy aszük utcaháza kereskedés volt és nagy zajongás. Azt a zajongást, a mely rendőri beavatkozás szüntette meg, két szomszédos házból két jó barát nézte. Az egyik Olvaszország egy igen neves történetírója, a másik egy magánzó volt. A zajongás és az utcai jelenet elmult és másnap a történetíróhoz benyit barátja és a következőket mondja: „Hallotta, látta, mi történt az éjjel?” És elmesélt valami nagy históriát. Almekönya azól a történetről: „En is néztem a dolgot, de én más látam”. A másik bizonyítja és állítja, hogy neki van igazna, a történetről is állít és bizonyítja, hogy miképp látta a dolgot. Összedüptáznak. A végén a történetről elhallgat, magába száll és mint okosbát engedve, így szól: „Jól van, majd erről később szólnék”. Ezzel egy nagy iratescomót szed elő az asztalfőkéből és bedobja a kandelábrába. „Mit jelent ez?” — kérdi a másik. — „Barátom, felel a történetről, az ó-kor históriáját kezdtem írni. Eddig csak a modern históriával foglalkoztam. Ezzel most már tíz esztendő óta foglalkozom, de most látom, hogy mily tökéletlen és mily hiábavaló munkát végeztem. Ha rék szavahibát, egymásnak szavában nem kétérdő, ép émszel, ép föllet és szemmel bíró ember ugyanaazt a dolgot másképp látja, mint a hogy ugyanaazt a dolgot én is, meg én is másképp látok, hogy lehet ehniolyi dolgokat, a melyek ezer évvel ezelőt történtek?” (Általános élénk tetszés).

Bocsánatot kérek azért a kis kitérésért. (Felkiáltások a jobb- és baloldalon: Nagyon jó volt!) Rátérek az ügy fonálára és az első kérdésre térek, a melyben Molnár t. képviselő ur azt kérdi tölem, van-e tudomásom arról, hogy Csik-Tusnádon f. hó 20-án déli háromnegyed tízenként órakor, noha e hó 21-ikére a néppárti népgyűlés engedélyezve volt, az előjárás megítés azt doboltatta ki, hogy a gyűlést nem fogják megtartani.

Az alispán jelentése szerint nem egészen így van a dolog, hanem igenis úgy áll a dolog, hogy először is megtagadták annak a népgyűlésnek a megtartását, megtagadták október 13-án, még pedig azért, mert a folyó év tavaszán az ottani papság arra kérte a szolgabíró, hogy templomozás alatti időben ne legyen gyűlés tartható. (Általános helyeslés).

A szolgabíró tehát — és méltán — lehet-e, hogy ennek az általános és a papság kérelmére hozott határozatnak felel meg, ha ő megtiltja. (Felkiáltások jobbfelől: Jól tette!) Lehet, mondja az alispán, hogy kidoboltatták, lehet, de hogy elrendeltették a kidobolást, pedig ez olyan általános természetű határozat, arra nézve nyom nincsen. Most én megengedem a népgyűlést tartásit. Hiszen ezt a képviselő ur — gondolom — nem fogja nekem diffikultálni megengedtem, mert törvényes akadályt nem láttam, csak arra figyelmeztettem, hogy oly időben tartásit, a mely megfelel annak, hogy ne templomozás alatti időben történjék. Ez az én engedélyem 19-én küldött le. Most azt mondja a t. képviselő ur, hogy az a baj és sérelem, hogy ezt nem doboltatták ki.

Molnár János: Nem az! Széll Kálmán miniszterelnök: Azt mondja, a csik-szentmártoni fősolgabíró nem engedélyezte, vagyis azt a kérelmet, hogy a változtatást tartalmazó dobolás elenyosulásiára újuló doboltasson, nem teljesítette. (Bölcsonomlás bal-felől). Bocsánatot kérek, a két dobolás közti különbséget — pedig én tudok magyarul — másként nem érthetem, mint hogy megharagudtak azért, hogy nem doboltatták ki másodszor. Most már erre azt mondja a fősolgabíró, hogy azért nem rendeltették el ez a második kidobolást, mert nem akart hivatalos színezetet adni ezen népgyűlés összehívásának. És ebben igazna van. (Élénk helyeslés). Nem a falu doboltassa, a ki licitáció és községi ügyeket érdeklő dolgokat szokott kidobolni, a tisztje hármienemli pártgyűlések kidobolása. (Élénk helyeslés jobbfelől). Mind a mellett az a nagyon is megváltott szolgabíró, hogy panasz ne legyen, megengedte, hogy a faluban a tizedesek benomolják a házakba azt, hogy népgyűlés lesz. Engedelmet kérek, van ebben valami hisztérog éroszak? Ha én járnék így, ha nem volnék miniszterelnök és ott annak idején, mint képviselő ilyen gyűlésekben részt venni, sohasem panaszkodnám, hogy az én gyűléssem nem hirdetik ki, hiszen az én parterhemre kimélt a dolga a publikumot meghívni. És iránt csak nem lehet panaszkodni, hogy miért dobolták ki és miért nem? (Helyeslés jobbfelől).

Molnár János: Majd felelek rá!

Széll Kálmán miniszterelnök: A t. képviselő ur erre felelhet, de azt pretenálni nem lehet. Lehet talán helytelenül a másik dobolást, bár azt mondja a fősolgabíró, hogy nem lett elfrendelve; azt helytelenül, hogy nem dobolták ki a néppárti gyűlést, azt nem lehet. (Élénk helyeslés jobbfelől).

A mi a harmadik kérdést illeti, azt mondja, a képviselő ur, hogy a fősolgabíró a gyűlés napjára, vagyis f. hó 21-ére egész Tusnádot kirendelt, azaz minden házból egy-egy egyént kirendelt az erdőre, hogy egy két hét előtt eltűnt erdőőr keressenek. Erre az alispán a muga hivatalos felelősségének sulya alatt azt mondja, hogy igenis ott egy erdőőr eltűnt és száz korona jutalomdíjat tűzött ki a család a megtalálására. Azt mondja, hogy közhírré telt a községben, hogy a kik énkent akarnak kiméni a keresésre, menjenek ki. Azt mondja, azután, hogy ez a kirendelés akkor történt, a mikor a népgyűlésnek még híre sem volt. Az erdőőrnek a kivümből ruháit is megtalálták 19-én, tehát azt mondja az alispán, hogy 21-én már az erdőre nem ment senki, mert tudták, hogy megtalálták az erdőőr ruháit és senki a 100 korona jutalomban nem fog részesülni. Különbben az a székegy ember, ki egész héten dolgozik, vasárnap nem igen megy erdőőr-kutálni, főleg, mikor, méltóztatnak tudni, az erdőőrököt a községnek nem nagyon szereti és nem nagyon buzgólkodik utáuk.

A mi a tennéni eseményeket illeti, igaz, hogy a t. néppártnak megjelent tagjait nem hogy előkezeséggel fogadták (Derültség a jobboldalon) és megakadályozták — a mi nem helyes, erről a helyről mondom — abba, hogy szóljanak, abban, hogy gyűléstek megtartsák. De mikor ott üszéjjen anny ember, kik nem szívesen fogadják, nem szívesen hallgatják, teheti-e az a fősolgabíró és van-e minyi hatalma, hogy meghalgtassza azokat, a kiket nem akarnak meghalgtani? (Igaz! Ugy van! a jobboldalon). Hiszen kérem, a Ház elnöke sem tud néha csendet csinálni itt a képviselőházaiban. (Élénk derültség és tetszés). Mikor ott ez a parasz ember üszéjjen, akkor a fősolgabíró ott követeli, hogy mindenkinet meghalgtassák kieszközölje, bocsánatot kérek, ez lehetetlen! (Igaz! Ugy van! a jobboldalon). Miért felelős az a fősolgabíró? Felelős azért, hogy ott rendháborítás, csendháborítás, zavargás ne történjék; hogyha ott a gyűlést megtagolták volna, ha ott éroszakot tettek volna, ezért ő felelősséggel tartozna.

Az alispán azt jelenti, hogy bizony ez nem történt, azt ellenkezőleg, neki mindent el kellett követnie, hogy ott buk ne történjék és ok védelmezte azokat az urakat, a kik ott voltak. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon). Ez azt mondja a képviselő urral szemben — az akit odaoladom, tessék aztán megtilteni — ki állítja, okadályozta meg a gyűlést — s én nem tehetek róla, én nekem az alispán állítás plauzibilisnek látszik — hogy 18 szuhanc nem képes megakadályozni egy népgyűlést, feltéve, hogy a népgyűlés azon részében, a mely híve volt a néppártnak, 18-nál többen voltak. (Derültség a jobboldalon).

Majör Ferenc: Épp így volt Nagy-Szécsenben. (Zaj a baloldalon).

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt állítja a hivatalos jelentés, hogy ott részeg volt egy pár szuhanc, in specisz kézz, ezt a kétfőt elfogták, elkísérték, töbüköröl nem tudnak.

Általában véve azmit végeztem ezt a tennéni dolgot, hogy szemfele hivatalos hatalommal való viszszelést nem tudok találni — ha több ki nem derül — abban, hogy ok nem tudták megakadályozni azt, hogy az ott összegyűlt község, a melyről azt mondják, hogy azért szamban volt — nem akarta meghalgtani a szónokokat. Mind amellet, hogy lássa a mit én hirdetek és vallok, azt én megeselek szám és sohasem tagadom meg s nem gátolom azt, hogy az az eljárás, melyet a törvény előír, folyjék, a hozám beadott panaszat lelkeltetem az alispánhoz illetékes eljárás végett. Ö megteszi jelentését: ha nem fog az illetőknek tetszeni, felszámolhatnak, akkor szupperrevidáló a dolgot s a képviselő urnak, ha nem lesz melegelevé. alkalmam lesz engem még egyszer megintertpellálni. Kérem a választ tudomásulvétel. (Élénk helyeslés a jobb oldalon. Zaj balfelől).

Majör Ferenc: No nagyon örüljenek! Buzáth Ferenc: Nem nagyon éroszek lehetnek!

Molnár János: Nem tudja, miért volt a miniszterelnök olyan ideges a válasz kezletén.

Széll Kálmán miniszterelnök: dehogyan voltam, hisz humorizáltam.

Molnár János: egy anekdotát mond el gróf Andrássyról, a kihez korán reggel egy molnár kéredzett sürgős audienciára, mivel másmióról a vizet elvezették. Ez az a fontos sürgős dolog? — kérde Andrássy. — No természetesen — feleli a molnár — hisz nekem öt gyermekem van. (Derültség.) Ő is úgy van az ő interpellációjával, a melyre a miniszterelnök most olyan választ kapott, a mely nagyon hasonlít elődje válaszához. Nem szólt a tárgyról tovább, de nem ezért, mert a miniszterelnök szerint, az okosbát enged (Derültség), hanem azért, mert ő a fősolgabíróról már följelentette. A választ nem veszi tudomásul.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőhöz, én alváttem magam annak, hogy nem azért, mert az okosbát enged. (Halljuk! Halljuk!) csak hogy én azt tartom, hogy jobb, ha mások mondják azt, mintha az ember maga mondja. (Derültség. Ugy van! Ugy van! a jobboldalon). Csak egyet akarok megjegyezni, hogy hiszen annak a vizsgálóknak én nem mentem bele, hogy a fősolgabíróknak a tiltó rendelete minban a templomozás idejét kiakarták kerülteni helyes volt-e, nem volt-e helyes. Lehet hogy nem volt helyes, én nem is említettem helyeslőleg, csak mint tény. Sőt tovább megyek, ha a t. képviselő ur akarja, azt is beismertem, hogy nem volt helyes, hisz beismertem azáltal, hogy én magam megadtam az engedélyt, tehát aziránt panasz nem lehet. Már most a beülgymnáziumi engedélyt megadásánál úgy szokott lenni, hogy ezen engedély megadásáról értesítetnek az illetők, a kik azt kérték t. i. a kik bejelentik a népgyűlést. Az aztán, hogy azok, a kik a bejelentők voltak, a mikor az engedély meg volt adva, miképpen hirdetik ki, végre is az ő dolgok. En csak azt vitatlam, hogy községi orgánummal nem hirdették, hogy nem doboltatták, azt hibául felrólok nem lehet. (Ugy van, ugy van a jobboldalon).

En egybíránt az eljárás, méltóztatik tudni, elrendeltem. Nem lehet tehát ellenem panasz a t. képviselő urnak. Az eljárásit elrendeltem és azért hiába méltóztatott belevegyíteni oly bizonyos guynyal, hogy előre tudja mi lesz a válasz. Bocsánatot kérek, ha a t. képviselő urnak ebben a kijelentésében intenció volt, én azt az intenciót semmi körülmények közt sem fogadhatom el. (Élénk élénzés a jobboldalon). Mutattam két dolgommal, hogy igenis akármít hirdet a t. képviselő ur, nem áll az, hogy én, bármiépp álljon a dolog, előre állást foglalnék valaki ellen. Nem áll az, mert két dolgot csinálom. A t. képviselő ur panaszára és kérelmére elrendeltem a népgyűlést. Most kérem, figyelmeztetem a t. képviselőt, hogy nekem igen élés fülem van és valamit észre veszem: azt, hogy soha sem mondta a t. képviselő ur, hogy a „belügyminiszter”, hanem mindig a „belügyminiszterium”. A t. képviselő ur bizonyos szándékosággal — méltóztatik látni, a szemem sem oly rossz, — került engem, hanem a belügyminiszterium illető orgánumt akarta említeni, mint a ki az engedélyt megadta. Azt hisz a t. képviselő ur, hogy a belügyminiszteriumban megadják az engedélyt, ha bele nem egyezem, vagy nem akarom? Hát én megadtam az engedélyt és ezzel bebi-

zonyítottam, hogy a t. képviselő urnak a nekem tulajdonított intencióban nincsen igazna. A második meg az, hogy mikor a t. képviselő ur panasz emelt az eljárás ellen, elrendeltem igenis Csik vármegye alispánjának, hogy törvény értelmében ezen kérdésben intézkedjék és nekem jelentést tegyen. Engedelmet kérek, részrehajlásal, vagy előre való állásfoglalással ne méltóztatassék engem vádolni, mert én azt nem fogadom el. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon).

A Ház a választ tudomásul veszi.

Eszküdtészeki tárgyalás.

A csik-szeredai kir. törvényszék, mint esküdt bíróság 3-ik ülésének hatfőn kezdette meg a vármegyei közügyekben, melynek külföldi származású alkalmából szofolva volt érdekeltő közbeséggel.

Az élen 1/210 órakor vette kezdetét. A törvényszék részéről jelen volt elnök Dr. Perjessy Mihály, szavazó bírák voltak: Csipkés Árpád és Antalfy Gábor; a jegyzői tisztet Busok Antal törvényszéki aljegyző végezte; a védőhatóságot Paris Frigyes kir. ügyész, a vádlottat dr. Fejér Antal ügyvéd képviselte.

A vádat kétszeres lopással párosult rablás büntetés képezte, mely jelentéktelenségűl fogva inkább vétésnek volt minősítendő.

Dr. Perjessy elnök a tárgyalást megnyitván, minban vádlott elővezettetett, az esküdt-bíróság tagjait rövidítő s gyűlésmunka ajánlati jelkiismeretét szavára halgatta. az igazság ki-mondását. elő azt a vádat, mely szerint a 16 éves vaslábi Vajdos Jánost az a bűn terbeh, hogy vaslábi Kinda Péterrel 4 ft 50 krt, egy másik egyentől 29 krt lopott, Román Ferencz-utól pedig egy fejézt rabolt el.

Ezután elnök figyelmeztette az esküdt-bíróság tagjait azon körülményekre, melyek akár a vádlott, akár a védőhöz személyes viszonyokkal fogva a bírósághoz való részvételi akadályozták, a minban a figyelmeztetés csak Fejér Jánosra, mind a védő letevérére nézve forgott fenn szükége a bizárságnak, ennek ki-mondása után a sorolási legott megjelentek az alispán az esküdt bíróság tagjait kijelölték: Állán Péter, Bultesz I-ván, Bakti-Gaspár, Gal József Ántáz, Útvari József, Balázs Lajos kászoni, Antal Albert, Dozi János, Hajnóci Ignác, Kovács Lajos timár, Lázár Ferenc és Antal Domokos.

Miután a tanúk beszélítettek, vádlott kijelentése vette kezdetét. A 16 éves sánpud vézna fia a hozzá intézett kérdésekre teljes nyugodaltsággal felelt. Beismerte bűnöségét abban, hogy midőn egyik este Kinda Péterrel voltak szóban, annak a párna alá rejtett táskájából 5 ft-ot ellopott, a midőn ezt Pap Csabó János észrevette a nána szaladva abból részt kért azon fenyegetés mellett, hogy különben a lopásért föl-jelenti, neki is adott a pénzából 1 krt 50 krt, a többit pedig egy táskó vételére a egyéb eszközre magának felhasználta. Beismerte, hogy egy másik egyének bandája zsebéből 29 krt lopott és a neki tulajdonított rablásra nézve bevallotta, hogy egy alkalmommal, midőn Tölgyesből hazafelé jöt a község határára az országúton két nőszemélyt látott vele szembe menni, a egy hid alá buva, ezeket bevartá, kik közül egyik egy kis búvárt vitt kezében, midőn a hidhoz ért-k kiugrott előlük a a fejézt a l-nyocuka kezéből éroszakkal kiragadta; ez azonban annak nána kapott a midőn a búvárt kétfőle húzták annak nyele a l-nyo, maga a búvárt pedig az ő kezében maradt, a mit Román Ferencz az karját meg-glogya hasztalan küvet-vizsra, mert ezt a saját fejézával való levágással fenyegette. A fejézával való fenyegést azon úban bár első kihallgatásakor a bíróság előtt elismerte, az alkalmából tagadta, de a tanúk azt megerősítették.

Ezzel a tárgyalás befejeztetvén, közdávó a behozonyított és be is ismert kétréndbeli lopás és a rablásért kérte a büntetés ki-mondását, míg dr. Fejér védő ügyvéd szép beszédben mutatta ki a vétkesség hiányát fogalmát a vádlottnak szerdeltlen korát, a mely mellett a csek-kemény mérlegelésre sem bírhatott fogakonyasággal, a minban elnök az esküdtészek tagjainak fellett kérdéseket, a vad sulyát s a minósítást köllő-jeg megmagyarázta, az esküdtészi viszonozatlak s 1/2-ed ora múlva eltevegéstetett véleményüket, mely szerint arra a kérdésre vajjon vádlott tudatában volt-e csek-kemény horderjének, valamint arra, hogy vétke-e a csek-kemény elkövetésében, jánosel föl-tek a ennek alapján a bíróság Vajdos Jánost egy lvi bírtóre 6 korona kár és 30 korona 4 ftől eljárás költség meg-büntetése irle; az utóbbit azonban vajkonnyalansága miatt felbáthatatlannak jelentette, mely itél-vel egy a közdávó, mint védő, va lamint az elítelt is meggyőződött.

KÜLÖNFÉLÉK

Kántor választás. Csik-Tapolcán a Lázló Eleknek brászói tanítvó lett kirendelés folytán megvárt kántor-tanítói állás betöltésére a választás folyó hó 13-án történt meg, mely alkalmából legtbő szavazatot Balló Lőrinc hozmáti, Márton Gábor győ-szentmiklósi, Király Károly szenttamási és Sámás David szentdomokosi k. tanítók nyertek.

A csikaszereplő kaszinói vacsorák sorozata folyó évi november hó 24-én, vagyis szombaton veszt kezdetű. Ez folytatásán fogja képezni a mult telén tartott házias estélyeknek, hol kedv és feszültség mindig otthonos volt s a mellett egy a nők mint férfiak egy kellemes elöltöltött téli este emlékeivel tértek haza. Ugy halljuk, hogy a szombati estén az egyszerű társas vacsorán kívül talán egy kis tánc is lesz asztaloknál utána, de ez még nem bizonyos. Reméljük, hogy egy a férfiak, mint a nők oly nagy számban fognak megjelenni, hogy ennek hatása alatt minden két hétre állandósítottai fog ezen barátságos összejövetel. A vacsora 8 órák veszt kezdetű, de lehet, hogy már 7 órák valami produkció is lesz. Ez azonban a kisemelt és tervezgetők elfoglaltságától függ.

A gimnázium áthelyezése kérdése érdekelte a vallás és közoktatási miniszter az erdélyi román kath. státus igazgató tanácsának ülésén. A tanács elhatározta, hogy mit, arról tudomásos nem bírunk. Az igazgató tanács azonban a folyó hó 13-án tartott ülésében a további eljárás megkönyösítésére szempontjából közvetlen értekezést és tárgyalást rendelvén el, a státus részéről Paál István kanonokot bízta meg, a ki vármegyénk fő- és alispánja és az illetékes egyénekkel közzelebbről fog ezen ügyben tárgyalni és lehető megállapodásra jutni.

Tanitóképzésdel ünneplés. A csikaszereplő tanítóképzés-tervezési bizottság, azaz Czuczillának tisztelettel, h. hó 25-én d. n. 3 órák onnépelyi rendez a gyakorlóiskola, természetesen a következék nappal: I. Hozzászólás Czuczilláról. Szövegét és zenéjét írta: Tim Dines tanítóképzés-intézetű tanár. Énekli: a tanítóképzés főiskolájának tanára. II. Ünnep beszéd. Tartja: Kassai Lejós tanár. III. Ima. Wéberrel. Főbb nyeres: háromszáz megdőlő gondolatok. 4. Mottó és szöveg. Irtá Mindszanti Gedon. Szavazta Király István IV. éves növendék. 5. „Törölköny”, Au-vertől. Előadja: a tanítóképzés-intézet zenekara. 6. Népballad gyűjtemény. Hozdólő quartett, írta az mt. zenekara. 7. A hódok emléke. Irtá Rulinyánszky Gyula. Szavazta Győrbirod István III. éves növendék. 8. Hódok-énekek. 9. Tanítóéleti induló: játéka a zenekar.

Uj olvasóköz. Gyergyó-Tólygában Imeta Tamás elnökelte talál egy új „Polgári Olvasóköz” alakulni közeli-ből, melynek célja a határozott magyarországi erőteljes; a nemzeti közművelődés terjesztése; a területi intézményekben rejő erő megismertetése és tagjainak a művelődésre alkalom szerzése. Az alapvezetők megválasztását végezték a kormányhoz birtesztelték.

As lakóköz ellenőrzése. A belügy-miniszter a vallás és közoktatási miniszterrel együttesleg az állami és köznevelési népszámlálások, különösen azok vagyoni és pénz kezelésének hatályos felügyelet szempontjából a közigazgatási hatóság által is teljesítendő kötelező megvizsgálását rúndtala el, meghagyva, hogy azon községekben, melyekben községi vagy állami népszámláló a kérdésvető intézet van, a helyszíni vizsgálatot teljesítési járásit folszolgálata és a törvényhatóság által más ügyekben kiküldött szakvéleményi közleg eljársáukkal ezen intézkedést vagyoni és pénzkezelésnek megvizsgálására is mindannyiszor terjesztésük ki.

Tanitók, mint népszámláló tisztosok. A vallás és közoktatási miniszternek valamennyi tanítófelügyelő közintézet leírata szerint kis és nagy községekben, nyilvános, vagy nyilvánosági joggal felruházott iskolákban tnyelg alkalmazásban lévő el-ml iskolai tanitók, tekintet nélkül az iskolafunktorai, vagy is az iskola jellegére, — egy számszámú kerületben a számszámú birtokosok elállítását, ha a járási főszolgabíró által számszámú birtokosok kinevezették, — a törvényben birtokosok elállítását mellett elvállalni kötelesek. Rend-vezet tanács-váromban tanitók számszámú birtokosok elállítását csak azon esetben alkalmazhatók, ha a népszámlálási-való közmunkások az iskolai eldandók megtartását nem akadályozza.

Városi renováció. A város gazda tanácsosa a lámpák közt egy kis rendet akar csinálni. Ezt abból következtetik, hogy a napokban lámpák keletkeztek új és észlelték helyre mint a hol azok eldőlő állottak. B-zony az eddigi városi világítás nem fényesen, hanem szomorosan világított meg, a gondoskodás hiányát. Eddig csak azt láttuk világosan, hogy petroleumra nagy összeg telik, de a sötétség általában, de különösen a pisztor és csütörtök utcában rémes volt. Tán most javulás fog e téren beállni.

Kövés a hal. A halászköztől általánosan hallani lehet a panaszt, hogy kevés a hal és ennek okát a dinamitózást mondták. Ideje volna már végre valahára a dinamitózók-nak körüme ltlni, mert ilyenek megye eszerte s tán még a városban is sokan vannak. A hal egy jó kereset és fogyasztási cikk és ezért is érdemes volna a halak védelmére is gondolni.

Egy öngyilkos bucsuja övétől. Valamely utköz bűv, vagy szerelmi bánat rúgdíhatott a 24 éves Péter Józsa csatározási legény szívére, a ki e hó 6-án apa cserében rogtan pistolyalaj anyósulose magát. A rogtanó nyomat az öngyilkosság okát nem derítvén ki, azt nemleges sejtése engedik az alább bucsú-sorok, melyeket a sebzésben és szállásban intézett árt levél tartalmazott. „Világi életom-

nek bucsuzavai Kedves szülőimél, testvéreimél, rokonoktól, szomszédoktól és jólegény s leánybarátaimél! Szívem mindgyökereimnek azt kívánja, marogyon veletek az urnák alá, de értem gyászát ne viseljétek, mert viselt az én szívem eleget ezen a világ életén keresztül. És nekem élvezésem szívem fájdalom okozta, hogy engem ártatlanul belekerítetek ebbe a bajba, lelke rajta, kiért veszték. Isten áldjon mind titeket. Éles apám. Éles anyám. Jó testvéreim, jó barátim, jó rokonaim és szomszédokait segélyen az Isten. Többit írni nem bírok, mert szívem fáig nagyon de írjak meg a fűzőr János testvéremnek is, tartás meg az Isten a komisz életben. Szervusz világ! Isten apám, édes anyám, édes jó testvéreim. Isten áldjon boldogságon, ilyen sorost ne érjétek. Vigyegyen a sirhelyemre kedv álmokat pillanani, a rosszköztől távol lenni, hogy eszedem pihen búsok, mert ro-z tít-mért nem félek az Istentől, lelke rajta kiért veszték, Józsa.

Esküvő. Szekovits Jenő gyergyó-zeneműkiváló kereskedő f. hó 15-én tartotta menyegyzőt Klutach Mariakával, özv. Fejér Jánosné szerzetemelő nevelt leányával Gyergyó-Szent Miklóson. A polgári házasság megkötése után az ifjú pár az őrm. kath. templomban egyházilag is örök hűségeit esküdött egymásnak, hol Gorjé Jókajmit plebánus már ismert nyázihról szónok az esketés végeztével gyönyörű és megható beszédet intézett a fiatal párhoz. Este lakoma volt dr. Fejér Dávid községi orvos házában az új házaspár tiszteletére.

Jótekönyoséltu bal. Csik-Szentmárton Csik-felvára mák-ívről (vársáta) saját szüpeide javára folyó hó 25-én (vasárnap) az újonnan felelt olvasóköz díszteremben a csik-szeredai 11. sz. zenekar közreműködése mellett zártkörű Katalin-bált rendez. Belépési-ár: személyre 1 kor., családtag 2 kor. 40 fillér. Kezdeti-este fél 8 órák (zona). Gyűjtek elvöl válhatók Mihály András, vegyszerkereskedésben és este a pénztárnál. Felélvezésköz közönséget fogadtak és birtalig nyugtáztattak.

Hirdetmény. A m. kir. brassói 24. honvéd gyalogezred 4-ik zászlóaljának legényegye átkészül bizottsága a zászlóalj legényegye 1901. január 1-től december 31-ig fogyasztandó előmlí cikkek szállására ajánlatot bírlt. A fogyasztandó cikkek évi szükséglete és néma körülbelül a következő: Ruza 1000 kgr. De 1000 kgr. 3 sz. felhár list 1500 kgr. 8 sz. Ránás list 3000 kgr. Zsír 1 remül 1000 kgr. Sz 1500 kg. Paprika 40 kgr. Csemege 50 kgr. Burs törött 25 kgr. csomó 12 kgr. Babrúvel 10 kgr. Köleskása 400 kgr. Marhaból 100 méter. Sertésbús 10 mm. Juhbús 10 mm. Szalonna 1 méter. Fehérvíz és szálitásra vállalkozók, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatukat a fenti zászlóalj közönségtől iródláda f. évi november 25-én reggel 8 óráig nyitják be, a mikor a tárgyalás illetve árnyit meg fog tartani. A vállalkozói óhajtok ugyanolyan ajánlati mintákat és felvilágosítást nyerveket. Később beérkező vagy szabólt ajánlatok nem fogadtatnak el. Célkiszreda. 1901. nov. hó 17-én. A 24. honvéd gyalogezred 4-ik közleg. bizottsága.

Általános ismeretes, hogy közhöges, rekedtség, torok és lélegeztési szervek működése zavarnálak legbiztosabban hatnak a Réthy-féle pemetési-czukorok, melyek n-mesek a bel-, hanem a külföldön is nagy elterjedtségnek örvendenek. E tartalma és íze miatt is közkedvelt cukorok Réthy Béla b-csalmbi gyógyszerésznél rendelhetők meg. 5 doboz bérmet 3 korona, de kapható dobozunként 60 filléért mindenlét.

A Magyar Hírnap ajándéka. A Magyar Hírnap hasznosnyáj ajándéka a mely esztendőben a tündérré megismertül, ezuttal gazdagabb és bővegebb lesz minden oldallal, már csak azért is, mert ez épen a tízedik karácsony, hogy alkalomunk és módunk van rá olvasóinknak külön is örömet szerzeni. Ezzel kis könyvtár teljes új regény lesz a karácsonyi ajándékunk. Ez örökös könyv, a hazai és külföldi szerzők legjelesebbjeinek munkái. A regényírók, költők munkáit előfizetők megkapják, a következők: Hazai írók, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Ródy Sándor, Bárcsy István, Herczeg Ferencz, Kallósdiák, Georgcz Olnot, Emilé Zola, Marcel Prevost, Kálder Haggard, Leo Tolstoj. A könyveket az év december hó végén küldjük az, úgy tehát, hogy karácsony ünnepére már mindenkinek a kezében lesz, a kit megillet. Erre vonatkozólag pedig a következőket kell az olvasók szíves tudomására hoznunk. Könyvajándéka csak az az előfizető bírhatunk azannál, a kit közzelvetés a Magyar Hírnap előfizető. A kik egyenként vagy csoportok a lapot, vagy kizárólag fizetnek elő, (közzelvetők, papírkereskedésben, csomag-szállítóknál), a kit tehát ily módon a Magyar Hírnap törzskönyvében nem fordultak elő, azok természetesen nem részesülhetnek ebben a kedvezményben. Ez már csak azért is természetesen, mert a külföldieknek nincs a módjában másképp ellenőrizni valaiknek előfizető voltát, mint csak a saját, hiteltel törzskönyv alapján. A könyvek kiosztása illetve azáltalékie olykép történik, hogy minden fél éves vagy egész éves előfizető tiz közt regények kap, minden negyedéves előfizető 3 kötet regényt, minden kétszeres előfizető 2 kötet regényt. E megállapított rendszer sőt a kiadóvaltal sommitféle kivételt nem tehet. Minden előfizetőnek e szabály alapján járunk ki az ajándék könyvek. Erre pedig a decemberi előfizetői listáron lesz az irányadó. Így tehát a kiadó az év december hó 15-én regények kezdése folszere vagy negyedéves előfizető, már ezen az alapon 10 lílédleg 3 kötet regényre tarthat számot. Ugyancsak megkapják a tiz vagy öt kötet regényt azok, a kik most mint új előfizetők folszere vagy negyedéves előfizető. Azok, akik decemberben vagy januárban előfizetőek vagy új előfizetők, az előfizetők közt kötetek tartanak. Mindenképp módjában van tehát már most kiválasztani a kategóriát, a mely nék és viszonylatban legjobban megfelel. Ez mindenképp maga határozza meg, a kiadóvaltal csak az a körbe lehet a közzelvetés,

hogy a döntést ne hálassa sokára, nehogy a könyvek költő számára való kinyomtatása és szállítódése zavartalán járasson, a mi a sokok eseté könyv melléklet könnyen megzavarhatná. Lehetetlen is teljesen kizárólag amellett, hogy egyesek egyik kategóriából a másikba töltésének át, hogy pl. azok, akik hónapról-hónapra fizetnek elő, többet kapjanak, mint kérték, az, az egyéni előfizetők pedig, az egy költséges közzelvetés az egyesek közt, ha a kiadóvaltal, mert ez is feltétlenül zavarokat okozna. Még csak azt kell mondandunk, hogy a közzelvetők regények teljessége új, esimes kiállítású, szépen fűzött könyvek lesznek, a melyek nemcsak pillanatnyi örömet szereznek de minden kényvnyarálat díszre és becseltelre válnak. Tisztelettel: Magyar Hírnap kiadóvatala Budapest, V. Honvéd-utca 10.

A „Zenélő Magyarországról” zongora és hegedű zenemű folyóirat most megjelent XXII-ik füzeté a következők szep s értékes zeneművelődségeket közli: I. Szendrőmly Elemér „Hogyan könyvet látsz. II. Szendrőmly Elemér „Beszélő könyv” ki magyar dalait. III. Roszák Gy. „Hörög-Vész” lírmetre. IV. Schumann Kohort „Éntek Erism-rung” salon darabját. Ily gazdag tartalommal jellek meg a „Zenélő Magyarországról” minden füzetét. Evonként 24 fillér minden füzet 10-10 oldal tartalommal a legjobban megválasztott híradó alkerit udjodásosságúkkal. Előfizetők ára egész évre 24 oldal tartalomra 12 korona, folszere 6 korona, negyedévesre 3 korona. Egyes számkor ára 80 fillér. Előfizethet a most folyó IV. évfolyagra a „Zenélő Magyarországról” (Klikker Ede) zeneműkiadóvatalában. Budapest VI. ker. Gszegyery u. 82-a, honnan jgyezkedhet ingyen s bérmentet közzelvetők.

2 batorozott szoba kiadó, hol? megnedmta elapir kiródhivatala.

Örök Napár. A legeredőbb és legérdekesebb napárnak gyűjtök az hónap 2-ik kiadásában megjelent Bacsó-féle „Örök Napár”, melyel Bacsó Ferencz folszere államlétszervi szerkesztett. Maga fordítók az az, mely jelen és jövő kényv-öröben előforduló összes napárakat, számszerint 31 oldalon közzétesz napár, melyek az évek folyamán váltakozva érvenyesek. Aki tehát egyszer megveszi, minden esztendőben öltön magát napártal, mintak sokat takarít meg. Sz. az említt évek napártalnak is mindig birtokában lesz, az igen értékes, mely a tiz fillér, a többi közt megválasztás benne mindenképp a maga szándékát érveket a napártal, a látható bolé, hogy a hó, melyik napján pillantotta meg a világot, milyen este abból az évben az ünnepek, husvét, húsvétok stb. stb. Hozzászere gyűjtőmunkában közli továbbá az „Örök Napár” hosszú avasulatos időjárás táblázatát és bálonait, melyekből komolyan vagy tróliasan mindig előre megmondhatjuk, milyen idő lesz? Igen legyen a világtörténelmi nevezetességeket tárgyaló füzetek is, mely gazdag anyagot szolgáltat mindenkinek minden körben az okos, szellemes és szíves, szimpósium, hogy a legelőkelőbb szalonok asztala helyet foglalhasson s így alkalmi ajándékok is kitűnően ajánlatos Bólti ára 2 korona, de a Csik-Lapok előfizetői 1 koroná 40 fillér kedvezményben részesülnek meg. „Csik-Lapok” kiadóvatalában. Váti közönségtől iródláda f. évi november 25-én reggel 8 óráig nyitják meg. 35 fillér is megkötendő.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR
As installótrágya értékes megállapítás.

A magyar gazdák többségének az a nézete, hogy az installótrágya értéke mint levél-élőtel a gazdaság számadatában nem szerepelhet, mivel az állat tenyésztésnek elkerülhetetlen tulajdossága. Ezen nézet azonban a fejlettebb gazdasági irányítást ségt meg nem állhat, mivel a trágya jel-nézetek használati értékkel bír, tehát piaci árának is kell lenni, annál is inkább, mert az installótrágya hiányában az abban levő növényi tápanyagokot piaci árral bíró műtrágyával kell pótolni. Ép ez okból a trágya értéket mint jövődelmi tétel kell a gazdaság számadatába beillesztésünk.

A trágya értékek megállapítására többféle módszer van alkalmazásban. Leggyezserőbb trágyamérték kiszámítási mód az, a mikor a trágyának helyi piaci árát veszzük tekintetbe, ha pl. egy 1 m. trágya a gazdasági (általára kiszámítási) 40 fillér kerül, akkor a gazdaságban levő trágya értéket megkapjuk, ha ezen 40 fillérből levonjuk a (általára való) ávarozás költségét, a mi a körülményekhez képest változik, így ha ezen ávarozás-költség mértéke az-annál 20 fillér lett ki, akkor a trágyának tnyelgértéke 40 fillér lesz ki mértékműveletünk. Vannak a kik a trágya hatása alapján állapítják meg a trágya értékét, a mi a mint az természetesebb alakjában jelentkezik. Ezen mód esetében azonban nem jó egyrészt mivel a természetesebb nemcsak a trágyának, de az ághajtás is anyagának is lehet eredménye s más különben sem lehet precíz megállapítani azt a tényleget, a melyet a trágya alkalmazása idéz elő. Vannak ismét mások, a kik a trágya értéket a gabona értékeléi hozak viszonylatában, nevezetesen 1 q rozs árt 20-25 q trágya áránál veszik egyenlővé, vagy pedig a jl elkészített installótrágya értékét a rozs árának 6%-ával veszik egyenlővé pl. 10 koronás árakat feltételezve 1 q installótrágya értéke 60 fillér lenne.

Szükséges a reális alappal bír azon trágya-érték kiszámítási mód is, a mely a műtrágyákat veszi számítású alapul. A piaci árral bíró műtrágyákban foglalt nitrogén, foszfor és káli tartalmaiban való mennyiségek közötti az lévő arányteret, ezután vegyelemzés után kiszámítjuk, hogy a műtrágya 1 gr. foglalt nitrogén, foszfor, káli, hány gramm installótrágyában találhatóik fel. Ha ezt kiderítettük az egy mázsa műtrágya árát elosztjuk az installótrágya azon mennyiségével, a mely a megfelelő mennyiségű anyagokat tartalmazza s így nyertük az installótrágya pénzértékét. Így pl. ha azt találjuk, hogy egy métermáza guano, nitrogén foszfor és káli tartalma 56 mázsa installótrágyában található fel és a guano ára gazdaságunkban szállítva volna mértékművelettel 36 korona akkor 36 : 5.6 = 2900 : 46 = 46.4 fillér vagyis 1 mm. installótrágya értéke lenne 46 fillér.

Kiszámítatjuk a trágya értékét az állat-tenyésztés alapján is, úgy, hogy ha valamely állattenyésztési ágra folszámítjuk az összes kiadásokat és bevételüket, a mikor is az esztendő kiadói a tényleg képzsi azon esztendő a meny- a trágya a gazdaságba kerül. Ezen trágya kiszámítási mód azonban nem megfelelő, mivel ha az állattenyésztés tnyelgese hasznal jár, akkor az installótrágya értéke a gazdaságnak teljesen ingyen marad.

Van ezen felül még nagyon sok trágyakiszámítási mód, de a melyek részint nagyon bonyolultak, részint nem megfelelők.

A különböző módszerek egyetemesből és sokszoros kísérletekből a gyakorlati azon következtetést vonja le, hogy az installótrágya értéket a feltehető takarmány piaci árának 16%-át teszi ki.

Ezen számlák a trágya kezelése szerint módosítást szenved úgy, hogy 1 a jól kezelt trágya értéke a takarmány árának 20 %-ára, 2. közepesen kezelt trágya értéke a takarmány árának 15 %-ára, 3. rosszul kezelt trágya értéke a takarmány árának 10 %-ára tehető.

Tehát ha a széna ára 4 korona mértékben és 1 m. szénából lesz 170 kg. érett trágya a trágya jól kezeltetett akkor a 170 kg. trágya ára a feltehető széna árának 4 koronának 30 %-a vagyis 400 × 20 = 80-100 fillér a miből 1 métermáza trágya árának 58 fillér fog kikerülni. Ez a lehető leggyezserőbb trágya kiszámítási mód a való értékhez is legközelebb fog járni.

HIVATALOS RÉSZ.
Magyar kir. belügyminiszter.
97585. szám
IV-a.
Vármegyék törvényhatóságának.
A posta és távírda igazgatóságok részéről a kereskedelmiügyi miniszter urhoz kérték jelentenek szerint a postahivatalok külföldbeni területén tartós községek egyrésze az 1878. évi 49793. és 1899. évi 29913 számú belügyminiszteri rendelettel alánerő („Belügyi Közlöny” 1899. évi 225 l. és 275 l.) még mindig nem tart rendes postaközpontot.

Egyes községek gyakran heteken át nem küldenek senkit az érkező küldemények, illetve az azokról szóló értesítvények, elvisele végezt a postára; vagy ha hosszabb idő után küldenek is, erre a célra gyakran irul, olvasni sem tudó, sordítottan gyormokokat alkalmaznak és e miatt a későbbes körül nagy késedelem a fennakadás áll be.

Felhívom a törvényhatóságot, hogy a nagy közönség érdekeit sértő említett viaszakosság megszüntetése s idezett 29913-800. számú körrendeletben saigron végrehajtása iránt a megfelelő intézkedéseket haladéktalanul látnak meg. Ezen alkalommal egyazonrind figyelmenytém a törvényhatóságot, hogy a postaközpontok későbbes elvisele azokról a címzett személyi személyi igazgatósával és a község címzere árának postai küldemények átvételével megöltött kőzségi előjárók aláírásának bemutatása tárgyában 1895. évi 48505. az. a kibocsátott belügyminiszteri körrendelet (I. Rendeltek Társ 1895. évi. L. kötet 1123 lap.) 6 ik bekezdése értelmében a megbízott közlegi előjárók személyében idonkint beálló változások illetékes postahivatalos, a járási folszolgabírák útján és a megasbot eljárás mellett (vagy a hivatalos meghatalmazás című írtap kitöltésével és beküldésével) esztől esztő haladéktalanul bejelentendők.

Miután a kereskedelmiügyi miniszter urhoz érkezett panaszok szerint gyakran előfordul, hogy a községek ezen közzelvetésüknél nem felelnek meg, felhívom a törvényhatóságot, hogy a községek szigorúan utasíts, hogy mindannyiszor, valhányszor a szóban lévő megbízott előjárók személyében változás áll be, esztől-esztőre új „Hivatalos meghatalmazás” állítsanak ki a azt a járási folszolgabíró útján; az illető postahivatalnak haladéktalanul küldjék be.

Előfordult folszereiték jövőben való eloszlata végezt az a kijelentem, hogy a szóban lévő „Hivatalos meghatalmazás” kiállítására és beküldésére azok a községek is kötelesek, a melyekben postahivatal van.

Végül megfogysom, hogy a „Hivatalos meghatalmazás” című nyomatvány aszövege a mult évi december 23-án 125637. az. a kibocsátott körrendeletben foglalt határozamnyokban képest, módosított, illetve újból állapított meg. Ezen új nyomatványokból megfelelő kézzelvetés a posta és távírda igazgatóságok és azok által a folszolgabírák útján a községek legközelebb elvölnek láttatni. Felhívom a törvényhatóságot, hogy erről a kis és nagy községek egy útszála mellett értesíts, hogy a községek a meghatalmazásokat ne csak jövőben az új írtapon állítsák ki, hanem a postahivataloknál bontott levél meghatalmazásokat és ezen új mintának megfelelő újbb meghatalmazású mielőbb esztőlők ki. Budapest, 1900. aszeptember 24-én.

A miniszter helyett:
Szőll s. k., Államtitkár.
Kiadó Üzemek.
Bartha György urnak Csik-Tanási. A lap rendszeren postára vésztik, ha még sem kapja, akkor a postán van a bal, tessék ott utána nézni.
Lapnyeljesítés:
GYÖRGYKAB ÖRÖKÖSE.

